

OMÓWIENIA KSIĄŻEK I CZASOPISM

Janusz K. Rybakowski, Alessandro Serretti (red). GENETIC INFLUENCES ON RESPONSE TO DRUG TREATMENT FOR MAJOR PSYCHIATRIC DISORDERS

Adis – Springer International Publishing, Switzerland 2016

Wyniki badań wskazują, że czynniki genetyczne mają znaczenie w zróżnicowanym osobniczo efekcie działania leków oraz związane są z ryzykiem wystąpienia objawów niepożądanych. Celem badań farmakogenetycznych jest ocena wpływu czynników genetycznych na przebieg terapii i występowanie objawów ubocznych. Zakłada się, że w przyszłości wyniki badań farmakogenetycznych będą miały znaczenie praktyczne, pozwolą na indywidualną predykcję dotyczącą skuteczności leku i ryzyka wystąpienia objawów niepożądanych.

Profesor Janusz Rybakowski i Profesor Alessandro Serretti, eksperci w dziedzinie badań farmakogenetycznych zaburzeń psychicznych, są redaktorami książki pt. *Genetic influences on response to drug treatment for major psychiatric disorders* (tłum. Wpływ czynników genetycznych na efekt farmakoterapii zaburzeń psychicznych). Poszczególne rozdziały książki zostały opracowane przez znakomitych autorów, takich jak Maria Arranz, Daniel Müller, Chiara Fabbri, Roy Perlis oraz Alessandro Serretti i Janusz Rybakowski. W niniejszej monografii przedstawiono badania farmakogenetyczne dotyczące terapii lekami przeciwpsychotycznymi, przeciwdepresyjnymi oraz normotymicznymi u chorych z rozpoznaniem schizofrenii, depresji oraz zaburzeń afektywnych dwubiegunowych.

W pierwszych dwóch rozdziałach książki analizowane są wyniki badań farmakogenetycznych dotyczących leków przeciwpsychotycznych (LPP) u chorych na schizofrenię. Szczegółowo omówiono prace dotyczące skuteczności LPP oraz ryzyka występowania objawów niepożądanych, takich jak późne dyskinezy, zespół metaboliczny, agranulocytoza po zastosowaniu klozapiny. Autorzy wskazują na znaczny postęp w badaniach i ich potencjalne znaczenie kliniczne, jednocześnie podkreślając, że wprowadzenie testów genetycznych do praktyki klinicznej nie jest w chwili obecnej uzasadnione.

Tematem kolejnych dwóch rozdziałów są badania dotyczące leków przeciwdepresyjnych (LPD). Przedstawiono wyniki badań dotyczących genetycznych wariantów związanych ze skutecznością terapii, objawami niepożądanymi oraz z podtypem depresji, tj. depresją oporną na leczenie. Autorzy cytują wstępne badania potwierdzające przydatność testów genetycznych w praktyce klinicznej – test oparty na polimorfizmach genów związanych z farmakokinetyką (cytochrom P450) i farmakodynamiką (SLC6A4 i HTR2A) LPD.

W rozdziale piątym omówiono prace dotyczące biomarkerów związanych z depresją i farmakoterapią depresji. Autorzy omawiają wyniki prac dotyczących badań proteomicznych i neuroobrazowania mózgu. W podsumowaniu wskazują, że mimo znacznego postępu w tej dziedzinie nauki nie znamy biomarkerów, które miałyby obecnie zastosowanie kliniczne.

W kolejnym rozdziale przedstawiono wyniki badań farmakogenetycznych leków normotymicznych (lit, kwas walproinowy, karbamazepina, olanzapina, lamotrygina) stosowanych w zaburzeniach afektywnych dwubiegunowych. Autor rozdziału szczegółowo omawia badania dotyczące farmakoterapii litem, wskazuje na prace dotyczące genów kandydujących oraz badania asocjacyjne całego genomu. Omawia też publikacje międzynarodowego konsorcjum (ConLiGen), skupiającego 22 ośrodki, dysponującego bazą danych obejmującą ponad 2 tys. pacjentów.

W rozdziale siódmym A. Serretti i J. Rybakowski podsumowują wyniki badań przedstawionych w niniejszej monografii, odnoszą się w szczególności do problemów związanych z klinicznym stosowaniem testów genetycznych w psychiatrii.

Książka jest niezwykle interesująca dla lekarzy psychiatrów, w sposób krytyczny omówiono w niej wyniki najnowszych badań farmakogenetycznych, jednocześnie wskazując na kierunki dalszych badań.

Joanna Hauser
Zakład Genetyki w Psychiatrii, Katedra Psychiatrii
Uniwersytet Medyczny w Poznaniu